СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 171. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 26. липня, 1927. VOL. XXXV. No. 171. Jersey City, N. J., Tuesday, July 26, 1927. THREE CENTS

ВСЕ-АМЕРИКАНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ КОНГРЕС ОСУДЖУЄ БОЛЬШЕВИЦЬКІ ЗАГОВОРИ

ХВАЛИТЬ МЕКСИКО ЗА ОПІР БОЛЬШЕВИЗМОВИ, ПЯТНУЮЧИ СИМ ЕПИСКОПСЬКІ БРЕХНІ.

ВАШИНГТОН, 23. липня. — Все-Американський Робітничий Конгрес, скликаний Все-Американською Федерацією Праці, покінчив нині свої цілотижневі наради. Замикаючи наради Конгресу, Вилем Ґрін, голова Американської Федерації Праці, підчеркнув, що серед населення країв латинської Америки є богато підозріння й недовіря до Злучених Держав, які робітництво мусить побороти. Бесідник підняв ряд позитивних результатів Конгресу.

З послідних двох днів нарад найважнішою справою була резолюція в справі большевицької пропаганди в краях Америки. Резолюція осуджує острими словами заходи московських большевиків завести в краях латинської Америки большевицьку форму правління. Способом до сього московські большевики правильно вважають розбивание місцевих робітничих юній. Ся підпольна, підступна й зрадницька політика большевиків проти робітничих юній наробила юніям богато шкоди, але комунизму нігде не завела. Робітничі юнії американських країв мусять протиставити всюди большевицькому ідеалови диктатури й самодержави ідеали свободи й демократії. Їм треба дати до пізнання, що в Америці не засяде ніколи большевизм зі своєю диктатурою, що тут усе буде панувати свобода й демократія.

ПОЛИЧНИК МЕКСИКАНСЬКИМ БІСКУПАМ.

Резолюція далі дає признание для тяжкої боротьби, яку проти большевизму веде мексиканський уряд, а котрий мимо сеї боротьби стрічається часто зі закидами, що він самий большевицький. Резолюція не сказала, кого вона має тут на гадці, але всім було відомо, що головна пропаганда проти нібито большевизму мексиканського уряду йде від ріжних римо-католицьких організацій, які в обороні дідичівських інтересів мексиканських епископів вживають звичайно сеї брехні проти мексиканського уряду. Замітно, що межи делегатами Конгресу був, яко представник Мексиканської Федерації Праці Люіс Моронес, міністер у кабінеті мексиканського президента Каеса.

САМОВБИЙСТВО КОНГРЕСМЕНА.

КРАМБЕКЕР УТОПИВСЯ, КАЖУЧИ, ЩО ЙОГО ВТРАЇЛИ.

САН ФРАНЦИСКО, Каліфорнія, 24. липня. — Зі скали на кінці Гайд Стр. кинувся в залив Сан Франциско Морі Е. Крамбекер, конгресмен, що представляв округ Портленда, в стейті Ореґоні. Його витягли з води досить скоро, але лікарі не могли його привернути до життя.

Приятелі погибшого кажуть, що він приїхав до сього міста два дні тому та ввесь час заховувався дивачно. Нарікав він, що його втроїли.

ВАНЦЕТТІ ПОКІНЧИВ ГОЛОДІВКУ.

САКО СТРАЙКУЄ ДАЛІ.

БОСТОН, 24. липня. — Ванцетті покінчив нині свій голодовий страйк, зївши добру миску вівсянки й випивши кави. Сако далі відмовляється від їди.

Кажуть, що Сако слабне від фізичного й морального напруження.

АРГЕНТИНА АРЕШТУЄ КІЛЬКОРО ОСІБ ЗА БОМБУ.

БУЕНОС АЙРЕС, 23. липня. — Арґентинська поліція стереже всі великі американські будинки, в тому числі американську амбасаду й консулят, бо вона боїться нового замаху на сі будинки для протесту проти трачення Сака й Ванцетті.

За підкинення бомб під статую Джорджа Вашингтона поліція зробила ревізію в кількох радикальних організаціях та арештувала кількоро осіб.

КУЛИДЖ ЗНОВА ПОЗУЄ.

ЗНОВА ВОРОЖАТЬ ЙОГО КАНДИДАТУРУ ПРОТИ СМИТА.

РЕПИД СИТІ, 23. липня. — Президент Кулидж нині поїхав у сусідні гори й там шукав з пательнею за золотим піском у ріці. Відтак фотографувався як рибак підчас ловлі пстругів.

Політики републиканської партії, яких богато зїхалося сюди з приводу перебування президента Кулиджа, заповідають, що підчас президіяльних виборів слідуючого року стануть проти себе: Кулидж як кандидат републиканців, та Смит як кандидат демократів.

ЧЕРЕЗ НЕОСТОРОГУ В МЕНАДЖЕРІЇ.

НЮ ЙОРК, 24. липня. — Вилем Бастіян, 43-літний Нюйорчанин, приглядався з такою увагою, як його 3-літний синок годував звірят „пінатсами", що навіть не завважав, як він виложив руки на крати клітки великих алясканьских медведів. Медвідь підійшов до нього та подер лапою його руку так небезпечно, що як Бастіяна відставлено до шпиталю, лікарі казали, що для запобіжения затроєння крови треба буде втяти цілу руку.

НОСИВ ВОВК, ПОНЕСЛИ И ВОВКА.

ШИКАГО, 22. липня. — Між людьми, які мають ставати перед шикагоським судом за нарушение приписів про їзду автом, є сами таки судля сього суду Сомерз, який від якогось часу пробував острими присудами завести пошану для законних приписів про вуличний рух.

Суворого суддю, їдучого скоренько з „голфу", здержав суворий полісмен: „Де горить?" Але, пане", — став говорити суддя. „Тут нема ніяких але. Скажете судді Сомерзови". „Алеж я є суддя Сомерз, а ось другий суддя на доказ". „Вел, се гарний жарт. Ось ваш тикет".

ВСІ НОВОЧАСНІ НЕДУГИ БУЛИ ВІДОМІ В СТАРИНУ.

ЛОНДОН, 22. липня. — На зборах Британського Медичного Товариства, що відбулися в Единбурґу, виступив славний лікар Гомфрі Ролестон з дуже цікавим відчитом про свої розсліди над єгипетськими мумїями, які провадив спеціяльно в тому напрямку, щоби переконатися, на які недуги хорували старинні Єгиптяни.

Учений сей прийшов до переконання, що всі недуги, на які хорують люди в теперішні часи, були вже відомі в старину. З розсліду стану костий, шкіри й мяса мумій, він пізнав, що богато з них хорувало на сухоти, ревматизм і паорію.

ВУЛИЧНІ БОЇ В БУКАРЕШТІ

Між прихильниками Братіяну і прихильниками партії ген. Авереску прийшло в ріжних місцях Букарешту до кровавих сутичок. Поліція з трудом злікідувала заворушення. Арештовано кількасот людей. Багато осіб, тяжко ранених, відвезено до шпиталю.

ПОДРУЖА ВИНАХІДНИКА.

У Римі оженився чоловік, якого імя знає цілий світ: винахідник бездротного телеграфу Марконі. У його шлюбі взяли участь найвизначніщі достойники. Сам Муссоліні вводив під руку молоду до салі Капітоль, шлюб давав кардинал, а хресна мама молодої є сестріницею папи Льва XIII. Марконі, що має титул сенатора, нині 53-літній мущина і жениться вдруге; його теперішня жінка, 19-літна графиня Бацці Скалі, споріднена з найстаршими римськими аристократичними родинами. Це нове подружа цікаве ось чому: його перше подружа з ірляндською баронкою О'Браєн суд признав неважним у 1924 р., тому що новоженці підписали шлюбну умову із застереженням, що кожне з них може колинебудь домагатися розводу і друга особа мусить на це згодитись. Шлюб був протестантський, але Марконі лишився католиком. Ватикан піддержав судовий присуд і скасував подружа на тій підставі, що така шлюбна умова нарушує святу тайну подружа, яке є нерозривне і тому... подружа треба вважати неважним. Що значить великий винахідник: і в подружжі вмів придумати щось нове!

ПОЇЗД ЗАБИВ ЙОГО, А ВІН ЖИВЕ.

РАСІН, Вис., 18. липня. — Студент Гай Скул, польського походження, Кароль Бартек, переходив через залізничі тори, через котрі що тільки переїхав поїзд лінії Шикаго-Нортвестерн.

Бартек не запримітив, що з противної сторони набдижався поїзд цеї самої лінії, який гнав зі скорістю 60 миль на годину. В хвилі, коли Бартек був на середині залізничої дороги, льокомотива поїзда вдарила його й відкинула кільканацять стіп поза лінію залізничу.

Машиніст здержав поїзд, забрав трупа Бартека (про якого смерть від страшного удару немав найменчого сумніву) й віддав в руки погребника в Расін. Погребник збирався вже запустити в небіщика бальзамові плини (які є страшними отруями), коли нечайно небіщик розкрив очи. Перестрашений погребник заалярмував сейчас поліцію, почім Бартека забрано до шпиталю, де він по кількох годинах прийшов до повної свідомости. Показалося, що крім сильного потрясення і потовчення мязів мнимому небіщикови нічого не бракувало.

ГРІМ ВДАРИВ У ЦЕРКВУ.

В Кучоґ, Л. Ай., грім вдарив 7. липня у вежу місцевої методиско - епископальної церкви, запалив її і деревляна будівля зовсім згоріла. Заподіяна шкода виносить 35,000 долярів.

Церква, разом зі своїм урядженням, що включало новий орган вартости 10,000 дол., була обезпечена на 19,000 дол. В тій місцевости нема ні пожарної сторожі, ні громадських водопроводів.

СТАРЕЦЬ УБИВ ЗБИТОЧНОГО ХЛОПЦЯ.

П. Б. О'Брайн, 68-літний верховинець, що жив самітно в своїй хатині поблизу Блюфілдс, В. Ва., постріляв 7-го липня 2-ох хлопців, вбиваючи на місци Дж. Буччи, 19-літнього студента середньої школи. Другого поранив. Старий розсердився, як хлопці, переходячи біля його хати, гукали на нього насмішливим прізвищем. Вбийника арештовано.

НА ВОЛЮ.

В пятницю, 24. червня, відбулася в Сремі на Познанщині розправа проти інж. Павла Меркуна й почтового урядника в Сремі Івана Меркуна. Їх обвинувачувано в тому, що вони допомогли членам української військової організації зграбувати в уряді почтовім в Сремі в дні 1. листопада 1924. р. почтову касу на суму 22,000 зол.

Обох обвинувачених суд увинив, не прикладаючи ніякої вартости до зізнань свідків і поліційних конфіденціяльних донесень, зарепродукованих при розправі через львівського надкомісара поліції Мітленера.

Обжалованих випущено сейчас на вільну стопу... по 1½ річній тюрмі.

Боронили д-р Стефан Шухевич зі Львова й д-р Кшижанкевіч з Познаня.

НАГАЛЬНА ЗНИЖКА ПОЛЬСЬКИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ.

В звязку з позичковими трудношами наступила була в Польщі сильна знижка (спадок) акцій. Нагальна знижка захопила особливо акції Польского Банку. За кілька днів впали ці акції о близько 12 золотих на штуці.

МІЛІОНОВІ МІСТА НА СВІТІ.

Перед війною було на світі біля 12 міст, що числили понад один міліон мешканців. Прескорий розвиток міст після війни говорить факт, що нині міст з міліоновим населенням нараховуємо до 40. Найбільше міліонових міст в Америці, бо аж 25. В Европі є слідуючі міста, що числять більш міліона мешканців: Лондон (поверх 7 міл.), Париж (4 і пів міл.), Берлін (4 міл.), Москва (2 міл.), Відень (1,800,000), Гамбург (1,500,000), Будапешт (1,250,000). Тільки само: Ліверпуль, Бірмінґгем, Глесґов, Варшава, Атени, Менчестер.

Найбільшим містом Америки є Ню Йорк, з 8,500,000 населення. За ним ідуть: Шикаго (3,500,000), Филаделфія (2,700,000), Буенос Айрес (2,500,000), Ріо де Жанейро (1,500,000).

В Азії найбільшим містом є Шанґгай, що числить 2 міл. мешканців. По тім ідуть: Токіо, Калькута, Пекін, Ганкаі, Кантон. Австралійським міліоновим містом є Сідней.

РІСТ НАСЕЛЕННЯ КИТАЮ.

Китайське правительство опублікувало підрахунок своїх переписів населення почінаючи з 1741 року. В тім році усеї людности в Китаю нараховано близько 140 міліонів. На протязі слідуючих пятьдесяти літ приріст населення добавляє що року пересічно по 15 голов на кожну тисячу населення так, що за пів століття воно більше як подвоїлося. В дальшім столітю той приріст змалів до 5 на тисячу що року, а від 1849 до 1923 він впав до менше як 1 на тисячу. Цей незвичайно малий приріст пояснюється не так невисоким числом уродин, як незвичайно високим відсотком смертности. Серед народів білої раси прибували на протязі останього століття пересічно по 11 душ на кожну тисячу населення. Чотириста міліонів Китайців було вже в 1835 році, та з того часу аж до нині населення Китаю зросло лише до 438 міліонів.

ПЕРЕБИТА ПРОМОВА.

„Дейлі Мейл" у телеграмі із Софії описує таку вийнкову сцену із болгарського парляменту. Король Борис хотів конче відчинити особисто засідання нового болгарського сойму. У своїй промові він підкреслив те, що підчас останніх загальних виборів не було ніякої пресії на виборців. Тоді голова соціялістів Сакезів перебив йому: „Це не згоджується з дійсністю". На лівиці залунали оплески. Король дуже блідий ждав, аж гомін утихне і скінчив промову. Відтак відійшов, не подаючи нікому руки. Юрба на вулиці приціпала його радісними окликами, але ефект промови був зіпсований.

ПАРИСЬКІ РУМУНИ ВИТАЮТЬ КАРОЛЯ ЯК КОРОЛЯ

СПРАВЛЯЮТЬ ЙОМУ ОВАЦІЮ НА ПОМИНАЛЬНІМ БОГОСЛУЖЕННЮ.

ПАРИЖ, 24. липня. — Коли румунський королевич Кароль виходив з місцевої румунської церкви, після богослуження за покійного румунського короля, зібрана під церквою румунська кольонія Парижа кричала йому на честь: „Най живе король Кароль!"

Кароль відклонився демонстрантам та мерщій відїхав. Того самого дня вечером він мав відбути конференцію з делеґацією, що приїхала до нього з Букарешту.

З Румунії вже йде широка пропаганда в користь молодого короля Миґая, 5-літньої дитини. Телеграми представляють, які він дістав великі добра від свого діда, який він примірний хлопчина, тощо. Для американської публики додано, що він має грубі міліони, вміє по англійськи та бавиться з дітьми американського амбасадора в Румунії.

ПОЛЯКИ НЕ РОЗУМІЮТЬ ПОЛІТИКИ ПІЛСУДСЬКОГО.

ЦІКАВІ ЗНАТИ ПРИЧИНИ ПРОДОВЖЕННЯ СЕСІЇ СОЙМУ.

ВАРШАВА, 24. липня. — Маршалок Пілсудський арробив сими днями немовби новий замах стану, коли він дав припоручение президентови Польщі скликати надзвичайну сесію сойму, казав соймови радити, але не подавав йому від уряду ніяких вказівок, а відтак перервав його підчас найбільше пильної праці.

Кажуть, що головною причиною для скликання сойму була справа заграничних позичок. З огляду на те, що сю справу тепер відложено, парлямент став урядови непотрібний.

Про ненормальні умови в польськім соймі свідчить те, що більшість сойму є проти уряду, але не може його повалити.

НІМЕЧЧИНА ПРО ВІДЕНСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ.

ДУМАЄ, ЩО ВОНИ ПІДПЕРЛИ СПОЛУКУ МІЖ АВСТРІЄЮ І НІМЕЧЧИНОЮ.

ВІДЕНЬ, 23. липня. — Наслідком кровавих подій у Відни зросла серед Німців агітація за злукою Австрії й Німеччини. Німці кажуть, що колись ще може таки статися, що клясова боротьба заостриться до того, що поміркованi соціялісти поступлять перед скрайними, себто комуністами, і тоді в середині Европи буде нова „ячейка" большевизму. Щоби сьому запобігти, найкраще вже тепер обєднати Австрію з Німеччиною.

ЦІКАВИЙ ФОНОГРАФІЧНИЙ ВИНАХІД АНГЛІЙЦЯ.

ЦІЛУ ПОВІСТЬ МОЖНА МАТИ НА ОДНІЙ ПЛИТЦІ.

ЛОНДОН, 23. липня. — Виходячи з бажання помогти глухим, капітан Равнд, винаходчик Марконі Ко., видумав таку фонографічну плитку, що цілу повість можна помістити на кількох таких плитках.

НІМЕЧЧИНА ВСТАНОВЛЯЄ ВОЗДУШНИЙ ПОРТ ДЛЯ ПОДОРОЖИЙ ЧЕРЕЗ ОКЕАН.

БУДЕ НИМ ТРАВЕМУНДЕ НА БАЛТІЙСЬКІМ МОРЮ.

БЕРЛІН, 23. липня. — Німецький федеральний уряд на спілку з міськими урядами міст Гамбурга й Любеки уряджують велику пристань для літаків, що будуть літати з Німеччини в Америку через океан.

Сей порт буде находитися в місті Травемунде, що лежить над Балтійським морем, коло гирла ріки Траве. Вибрано його тому, бо він має добрі приспособлення для гидропланів і аеропланів (для літаків, що вилітають з води і опускаються на воду, та для літаків, що вилітають зі суші та на неї осідають).

НАПЛИВ АМЕРИКАНСЬКИХ ТУРИСТІВ ДО РОСІЇ.

ТУРИСТИ ЗВИЧАЙНО ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ЗАНАДТО ОСТРОЇ ОПІКИ.

МОСКВА, 24. липня. — Росія має тепер просто справдішню повінь усяких туристів і делеґацій з Америки. Одні з них приїзджають з думкою зробити тут якийсь бизнес та хочуть приподобатися урядови. Другі хочуть пізнати Росію, і одні з них кажуть, що вони нічого не знають про Росію, а другі кажуть, що вони вже знають. Сі послідні звичайно прихильники большевизму.

Друга група туристів, себто та, що не хоче робити бизнесу в Росії та не є большевицько настроєна, звичайно дуже невдоволена з опіки, яку над ними простягає большевицький уряд. Вони кажуть, що уряд дає їм дивитися тільки на те, що показує урядову господарку в кориснім світлі, що прелеґенти, які їм пояснюють, освітлюють усе односторонно. Уряд показує їм, що Росія переходить тепер через тяжку зовнішну й нутрішну кризу.

АНГЛІЯ СТАВИТЬ ВЕЛИЧЕЗНИЙ ПАМЯТНИК СВОЇМ ПОЛЯГЛИМ.

58,000 ІМЕН ПОДАНИХ НА ПАМЯТНИКУ.

ІПР, Бельгія, 24. липня. — Десять тисяч паломників з Англії відвідало нині врочисте відслонення памятника, який Англія збудувала тут для Англійців, що молягли тут у боях з Німцями. На памятнику поміщено імена 58,000 англійських жовнірів, що поляглм на побоєвищах коло Іпр.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" [illegible]
FOUNDED 1893
[illegible] newspaper published daily except Sundays and holidays at [illegible] Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НАРОД А ПРЕСТІЛ

Як з Румунії вислано вістку про смерть румунського короля Фердинанда, то в ту хвилю пішли також по світу запевнення, що румунські правлячі круги не сподіються ніяких клопотів через наслідство на сей престіл. Правда, в телеграмах говорилося, що армія стоїть на поготівлі, але на се ніхто не звертає уваги.

Тепер уже світ починає близче придивлятися тому внутрішному спокоєви з армією на поготівлі, бо з Парижа прийшла вістка, що син померцього короля, князь Карло, не думає держатися свого виречення на користь свого малого сина, але далі вважає себе правним королем Румунії та думає шукати своїх прав усякими способами, що йому будуть стояти до роспорядимости.

Ся заява принца незвичайно характеристична з кількох боків. Наперед, вона зроблена ще перед похороном його батька. Ще тіло короля не застигло, а родина вже почала дертися за наслідство. Королева-вдова зі своїми любимцями проти рідного сина. Син на один бік проти покійного батька, на другий бік проти матери-вдови, на третій бік проти рідного сина. Ось вам квітка — найперша родина в краю.

Королевич покликається на те, що його примушено зректися своїх прав. Як виглядало се примушення? Чи може хто прикладав револьвер до грудий, грозив тюрмою, обмеженнєм свободи, смертю? Нічого подібного. Принц був тоді поза Румунією, балював зі своїми любовницями, а румунський уряд не міг на нього наложити своєї руки. Але уряд і двір сказав принцови: „Зречися престола добровільно, бо інакше ми тобі не дамо гроший на гулятику!" Всякий чоловік з характером, з певним бажаннєм самостійности, бувби сказав: „Піду каміння товчи, але не зречуся того, що є моїм правом!" Та принц характеру не мав. Вигідне життя виїло з нього весь характер. Йому треба було пенсії на гуляче життя з коханками. І він підписав зреченнє престола. А нині його відкликує.

Очевидна річ, друга двірська партія, що стоїть проти нього, не ліпша. Нині вони обі стоять проти себе. Вони сваруться, а армія стоїть на поготівлю. Як сварка заостриться, підуть різатися зі собою румунські жовніри. За що? За свій інтерес, за своє добро? Певно, що ні! Їм нічого не прийде з того кровопролиття, хиба що з нього народ переконається, що дурак той, що вважає себе добрим правителем других людий, та дурак і той, що віддає другому владу над собою.

ГОЛОСИ ПРЕСИ.

АРҐУМЕНТ РЕВОЛЬВЕРА.

Вбийство у Варшаві совітського посла Войкова.

В середу 8. червня о год. 10 зранку згинув на варшавському залізничому двірці від револьверових куль представник Союза Радянських Риспублик у Польщі — посол Петро Войков. Це вбиство викликало страшенно голосний відгук. Уся Варшава три дні про ніщо инше не говорила. В першому моменті повіяло трівожним вітром: чи не будуть це такі револьверові стріли, з яких зроджується розмова гармат.

І справді перше враження Варшави був — переляк. Уся польська преса і всі урядові чинники лізли з себе, аби затерти погане враження вбивства представника чужої держави на польському терені. Вже на двірці, в кілька хвилин після стрілів Коверди, зявився який десяток найповажнійших представників влади, як державний комісар м. Варшави, головний комендант поліції, прокуратор політичного департаменту з мін. внутр. справ і инші.

По смерти Войкова президент Польщі Мосціцкі вислав телеґраму з висловами жалю голові Центрального Комітету в Москві Калінінові; в совітському посольстві у Варшаві склали свої візитові карточки (така форма чемности) всі члени польського уряду, самомуж небіщикові уладили похорон з усіма найбільшими гонорами: почесна військова сторожа й музика провожали домовину, а позаду неї йшли польські міністри, чужоземні дипльомати й представники преси. Тіло Войкова відїхало до Москви спеціяльним потягом.

З Москви наспіла негайно до Варшави дипльоматична нота, у якій Совіти обвинувачують в убивстві передусім — Анґлію, що це вона, мовляв, своєю напастливою політикою роззухвалює російських монархістів; дальше Совіти скидають відповідальність за вбитого Войкова на Польщу, яка буцім то не досить слідкує за російською протибольшевицькою еміґрацією, що не вгаває у своїх контрреволюційних затіях.

Польський уряд відповів на ту ноту повторенням свого жалю з приводу крівавої події, не приняв на себе відповідальности за вчинок убийника, Росіянина, а на доказ свого обурення на той вчинок — поспішив з переведенням масових арештувань серед російської еміграції в Польщі, шукаючи звязку поміж замахом Коверди з якимись російськими еміґрантськими колами.

Разом з польським урядом — уся без виїмку польська преса вдарила від самого початку в тон найвищого жалю й обурення з приводу вбиства Войкова. А що з другого боку ні внутрішне ні зовнішне нинішне положення Совітів не дозволяє їм роздувати хочби й найприкріщу для них справу до розмірів военного конфлікту, до якого вони не приготовані і якого вони бояться, як небезпеки провалу комуністичної влади на цілому просторі кол. Росії, так отже не підлягає вже нині жадному сумнівові, що справа вбивства Войкова на дипльоматичнім полі так якби зліквідована.

Відгуком цілої справи буде лише: суд над Борисом Ковердою у Варшаві і скріплення масового терору в большевії. Останні телеґрами кажуть саме про розстріл в одній Москві 20-ти російських „контрреволюціонерів", між иншими князя Долгорукова, за те лише, що він нелеґально вернув на батьківщину. І коли вчинок Коверди швидко забудеться, то крівавий терор шаліє далі і перейти над ним до денного порядку людскість не в силі.

Людські нерви вже занадто притупіли, щоби довго розчулюватися смертю одної людини. Можна обурюватися фактом, що це вбито представника держави, якого особа незаймана; можна кидати громи на авантурничу реакційну московську еміґрацію; можна бідкати на здичіння, яке 19-літнім хлопчакам пхає у руки револьвер — але всі ці міркування заведуть нас по нитці до одного висновку: що чейже джерелом перекинення коміть головою і повного знівечення понять моралі й етики, розуміння того, що можна й чого невільно, — джерелом кровожадности, авантурництва, здичіння і крівавих методів боротьби — це саме большевизм, отой самий большевизм, який потопив у брехні, провокації і крові всі найсвітлійші ідеали, з якими виступив до боротьби і який саму боротьбу довів до абсурду...

Арґумент револьвера — це арґумент істунуючий, що правда, давно, але нинішні володарі червоного Сходу Европи поблагословили його, освятили і признали єдиноспасаємим та монопольним. Цим арґументом московські комуністи навертали на комуністичну віру й Україну, тисячі-тисячі її вірних синів посилаючи на [illegible]ой світ. Царське, реакційне єдиновластя штовхнуло тюрму народів у пекло революції. Большевики, опянілі побідою, пішли задалеко. У методах правління багнетом і револьвером вони де-де перевищили стару, жандармську нагайку.

Терор чорносотенців Коверд є безумовно вицвітом терору заведеного в Росії большевиками. На одиничні акти терору еміґрації відповідають большевики знову терором масовим. І так у колісце. В атмосфері того обосторонього терору вигріваються і множаться заразки злочину, і затроюють весь світ. Ось ця благодать, яку світ має від Москалів — однаково — червоних що й білих.

„Українська Громада" (Луцьк).

ЗІ СПОРТУ І ГІГІЄНИ.

Вітаміни, чинники здоровля й енергії.

Від якогось часу фізіольоги, лікарі і звичайні люде цікавляться в і т а м і н а м и, себто тими складниками, яким страви завдячують найістотнійшу часть свого фізіольоґічного значіння.

Щодо істоти і хемічного складу вітамінів, то на цьому полі важні відкриття поробив французський учений Дрімонд. Уже досліди Функа, Івенса, Ульмана, Ґанасінія й ин. виявили, що вітаміни, штучно згущені або зґруповані, виявляють до певної міри фізіохемічні і фізіольоґічні прикмети, яких не мають, коли є сирі. Дрімонд завдав собі труду, щоби ізолювати т. зв. вітамін А, який має найбільше значіння, бо коли нема в організмі того вітаміну, то зявляється рахітизм і прискорюється його розвиток. Дрімонд сподіється, що йому вдасться штучно витворити цю субстанцію. Досліди над скількістю вітамінів переводив і оголосив учений Плімер. Він занявся дослідом, яке мінімум иншого роду вітамінів т. зв. Б. є потрібне для задержання дальшого здоровля. Спрецизував активність екстракту, обильного в ті вітаміни і так ствердив степінь сили вітамінів ріжних споживних субстанцій загального вжитку, а передовсім збіжа, сушених овочів і ярини. Так ствердив він, яке є запотребовання вітамінів і якого рода у ріжних звірят. Ствердив також, що серед ріжних складників збіжа, отруби мають вітаміни Б. у переважаючій скількости. Недостача вітамінів Б в орґанізмі спричинює забурення нервової системи, часом посередно атонію кишок і недомагання в травленню. Вітаміни В. містяться передовсім у цитриновім і помаранчевім соку. Коли в поживі нема тих вітамінів В, то недостача їх спричинює недуги устної ями (запалення ясен і т. д.), а опісля скорбут.

Із згаданого поділу вітамінів на три ґрупи можна уложити порівнюючу таблицю споживних субстанцій загального вжитку під оглядом степеня животности й енерґії вітамінів. І так зелена капуста має в собі досить вітамінів проти неврози, трохи проти скорбута, а ніщо проти рахітизму; волоська капуста має богато проти рахітичних вітамінів, доволі вітамінів проти неврози і проти шкорбуту; таксамо шпінак. Каляфйор не має зовсім протирахітичних вітамінів, досить має їх проти неврози, а богато має їх проти шкорбуту. Фасоля має лише вітаміни проти неврози; таксамо горох. Морква має в обильній скількости вітаміни протирахітичні і проти шкорбута і трохи проти неврози; каляріпа не має зовсім вітамінів протирахітичних, доволі має вітамінів проти неврози, а ніщо проти рахітизму. Бураки мають лише богато вітамінів проти шкорбуту. Ріпа має по трохи всі три роди вітамінів. Бараболі не мають нітрохи вітамінів проти рахітизму, а доволі проти неврози і шкорбуту. Гриби не мають узагалі ніяких вітамінів. Цибуля не має зовсім протирахітичних вітамінів, лише доволі проти неврози і шкорбуту. Помідори мають всі три роди вітамінів в обильній скількости. Шпараґи мають лише вітаміни проти шкорбуту. Салата має богато вітамінів проти рахітизму і доволі проти неврози і шкорбуту; румбарбар і малини мають богато вітамінів проти шкорбуту, трохи проти неврози а ніщо проти рахітизму. Суниці зовсім не мають вітамінів проти неврози, зате мають їх богато проти шкорбуту і доволі проти рахітизму. Черниці не мають зовсім вітамінів протирахітичних, а доволі проти неврози і шкорбуту. Таксамо вишні, збиране молоко. Яблока не мають зовсім вітамінів протирахітичних, трохи мають проти шкорбуту і доволі проти неврози. Таксамо грушки і темний хліб. Помаранчі мають богато вітамінів проти шкорбуту, доволі проти неврози а ніщо проти рахітизму. Тесаме цитрини. Білий хліб не має взагалі ніяких вітамінів. Мясо також не має зовсім вітамінів. Жовтко з яєць має богато вітамінів проти рахітизму і доволі проти неврози і шкорбуту. Таксамо свіже молоко. Масло має богато вітамінів проти рахітизму, а ні[illegible]охи проти неврози і шкорбуту. Риби не мають зовсім вітам[illegible]в проти шкорбуту, але мають [illegible]х доволі проти рахітизму і неврози. Дріжджє має богато вітамінів проти неврози, зовсім не має проти рахітизму і шкорбуту. Рибячий тран має лише богато вітамінів проти рахітизму.

Добрий зять.

Т е щ а: Моя дочка співає і грає на гарфі, студіювала ботаніку, зоольоґію і бактеріольоґію, говорить по анґлійськи, французьки, італійськи й еспаньски, а що ви вмієте?

Б у д у ч и й з я т ь: Добре мити посудину, коли вона припадково не мала би часу.

Максим Ґоркий.

СПОВІДЬ УБИЙНИКА

Два місяці перед своєю смертю слідчий суддя Л. Н. Святухін оповів мені таку пригоду:

Споміж усіх тих убийників, які станули передімною за тринацять літ моєї практики, лише візник тягарового воза викликав у мене жах перед людьми і за людей. Звичайний убийник, то безнадійне, притуплене індівідуум, лів-чоловік, який вміє оправдати себе за свої злочиня, або хитрий лис, який попався в лапку, або нещастям переслідуваний, огірчений чоловік. Але як перед мною станув Меркулов, — то я почував щось незвичайного, щось страшного...

Меркулов був кріпкий, плечистий, сорокпятьлітній мужик, лице довго, вузке, борода сіра, волосся кучеряве, срібносіре, очи мягкі, поглядали дуже співчуваючо. Погляд його збентежив мене... Рівнодушність урядовця зникла, а на її місце зявилась цікавість. На мої питання відповідав він глухим голосом коротко, ясно та виразно. Я мав враження, що він хоче признатися до якоїсь вини.

Я говорив із ним так, як іще з ніодним арештантом.

— У вас таке добродушне лице, Меркулов. Ви зовсім не похожі на вбийника!

Меркулов узяв крісло, сів тяжко, підперся ліктем на коліно й став розказувати:

— Ти, пане, гадаєш, що як я убивав, то я вже звір? Ні, я не звір, і ти зараз відчув це, тому я оповім тобі свою долю...

І він оповідав спокійно, так як убийник ніколи ще не говорив про себе. Він не хоче оправдуватися, не хоче збуджувати милосердя. Але в його словах була глибока траґічність, а погляд дуже жалісний. Цей зір зворушив мене, схопив мене. І він оповідав, що перший раз поповнив убивство серед таких обставин: в навальний, осінний вечір віз із маґазину в пристані мішки цукру. Побачив, що за возом ішов якийсь чоловік, розрізав мішок, брав цукор із мішка й ховав його до кишень. Меркулов зіскочив із воза, прискочив до незнакомого, ударив його раз по голові. Чоловік упав.

— Потім я ще раз ударив його ногою, поправив мішок, а той чоловік лежав коло моїх ніг, лицем до землі, з на-пів погаслими очима й отвореними устами. Віддихав тяжко, харчів. Тоді мене зняв жах, мені стало моторошно. Я сів на землю, взяв його голову в руки, але голова була тяжка та падала з одної руки на другу. З носа текла кров й мої руки окровавилися. Я зірвався й викликнув несамовито: „Мій Боже! Я вбив я вбийник!" Мене арештували, повели на поліцію, замкнули у вязницю. Сиджу я в келії, довкола мене злочинці, а мені якось так здається, начеб я глядів крізь мряку. Нічого не розумію, боюся, не можу спати, їсти, тай все думаю собі: Що це таке? Дорогою йшов чоловік, я вдарив його раз, він упав на землю тай вже той чоловік не жиє. Що це таке? А де душа? Таж він не дурний баран, він вірить у Бога, він зовсім такийсамий чоловік як я, а я відібрав йому життя, вбив його, так як вбивають худобу. Ба, коли воно так, то й на мене можуть напасти, зробити мені кінець. І коли я таке думав, пане, мене знімав жах...

Коли Меркулов оповідав це, глядів на мене, очи не ворушились. Мені здавалось, що можу в них відчитати жах тої ночі. Судорожно ломив руки, стиснув їх між колінами. За той злочин покарали його лагідно, узгляднили довгий слідчий арешт а потім для поправи дали його до монастиря.

— Там — оповідав Меркулов — приділили мені старого черця. Той старець мав мене вчити, як люде мусять жити. Той старий чоловік, то була щира душа, він розказував мені богато про Бога та його ласкаві діла. Був для мене наче другим батьком, а все говорив: Мій сину! Я слухав його, а раз питаюся: Чому чоловік такий нестаточний? Ти, батюшка, любиш Бога, тай він тебе, мабуть, любить, але я можу вдарити тебе раз і вбити тебе наче муху. Де тоді піде твоя душа? Кождої хвилі можу вбити тебе. В мене не зла думка, я можу навіть убити тебе любезно, передтим навіть змовити молитву а потім убити. Поясниж мені це!

Він не всилі був пояснити мені цього, а сказав лише: „Діявол не дає тобі спокою... Молися... Молися аж до виснаження... молися!" Я молився, постив, бичував себе, висох і посивів, але молитва не прогнала мого жаху, а підчас молитви я нераз думав собі: „Як жеж це, Господи? Я кождої хвилі можу вбити чоловіка, а кождий чоловік може вбити мене. Я сплю, а хтонебудь може мені ножем шарнути попід шию, вдарити цеглою". Такі думки не давали мені заснути, я все боявся. Спав я у світлиці з молодими черцями, а як котрий з них у сні ворухнувся, то я зривався та кричав: „Хто там? Тихо лежати, спати!" Потім вигнали мене з тої спальні, я мусів спати в конюшні. Там я почувався спокійнійше, бож звірята не мають душі...

Як скінчилася його покута, Меркулов знову був візником. Жив поза містом, у якійсь там хатині, жив спокійним, тверезим життям.

— Жию наче у сні — говорить він було — уступаюся людям із дороги, не говорю ні словечка. Візники питаються мене: „Василю, чому ти жиєш таким самітним життєм, чи хочеш вступити до монастиря?" „Яке мені діло в монастирі? В монастирі є люде, а де є люде, там мене проймає жах. Дивлюся на людей тай гадаю собі: Господи, сохрани людей! Люде, ваше життя в'небезпеці, але й моє в небезпеці". То не легко було жити з такими почуваннями в души...

Зітхнув, випрямився. В цю мить пробігла усмішка його лицем, але ця усмішка була така злобна, така чортівська, що його добродушне лице наче змінилося. І я побачив, що в цю хвилю пробудився у ньому звір. Певно вбивав із такою усмішкою на лиці... Кашельнув і говорив:

— Ходжу посеред людей наче курка з яйцем. Яйце засмерділося. Я знаю це. Як розібеться, що тоді? Я не пізнав себе, той вічний жах...

Я спитався його:

„А не приходило вам на думку поповнити самовбивство?"

Він поглянув на мене, здвигнув раменами:

— Ні. Цікаво, що таке не прийшло мені на думку!

Вдарив пястуком по коліні та бурмотів собі під носом:

— Гм..., я видно не хотів души дати волю. Мене цікавили душевні муки. То було цікаве, що душа боялася тому, що люде такі трусливі. Я забувся. А моя душа питалася мене: „Коли ти вбєш цього, або того — що тоді? Що тоді?"

Два роки пізнійше Меркулов убив придуркувату селянську дівчину, Матрешу, дочку садівника. Тяжко йому приходило пояснити причини того вбивства, та, коли здогадуватися з його слів, то ця дівчина була кретинка.

— Коли оволоділо нею божевілля, то вона кидала все й оставляла, ступала наче в сні простісенько наперед себе, зачіпала в дерева, корчі, плоти, головою хотіла пробити стіну. Раз наступила на залізні граблі, скалічилася в ногу до крови, але наче не чула болю й ішла дальше. То була присадкувата, погана дівчина, захланна, віддавалася сільським парубкам, а ці використовували її глупоту. І мене переслідувала своєю любовою, але я був для неї холодний. Мені подобалося лише, що не боялася нічого, що їй ніщо не приключилось, начеб їй приходилось ходити по цьому світу. Здавалось, цієї придурковатої жінки не вчепиться ніщо. Раз у неділю, як воркітливо підійшла до мене й хотіла звести мене, я схопив поліно й убив її. На місці згинула. Я сів біля неї, навіть плакав... „Боже мій, що це?"

Говорив наче в горячці, в очах його можна було відчитати жах, лице його нахмарилося, усміхався злобно, та скрегочучи зубами, сказав:

— Пане, подумай, я можу також тебе вбити в цю хвилю. Хто може мені заборонити це? Хто? Для нас нема заборони!

Його засудили на три роки тюрми. Цю лагідну кару завдячував молодому, доброму адвокатови, який взявся боронити його. Одначе Меркулов не задоволився адвокатом: — Такий молодий крикун. Узагалі ці оборонці. Борони мене аж до гріха — пізнійше я не потребуватиму адвоката. Хапай мене, поки я стою, але як я втечу відси, то ти не схопиш мене. Вязниця? Дурниця, без цілі. Я вийшов із вязниці наче запаморочений сном. Люде йдуть, їдуть, працюють, будують доми, а я думаю собі:

— Я кождого можу вбити, кожен може мене вбити. І мої руки стали рости, тай мені здавалося, що то були чужі руки. Я пробував пити, забуття найти в похміллі, але вино не вспокоїло мене. Коли я був пяний, то плакав, ішов до кута й говорив із плачем: „Я не чоловік, я божевільний!" Колиж я був тверезий — то я був страшніший як пяний. Я боявся людей. Мого пана, власника воза Івана Кирилича, я вбив із цікавости. То був веселий, добрий, незвичайно сміливий чоловік. З вогню підчас пожежі вирятував людей. Я не вбив його так як инших одним ударом, а хотів бачити, чи він налякається, як буде мучитися його душа. Але він був слабий, а як я здавив його за горло трохи сильнійше, то він зараз спустив духа. Збіглися люде, знущалися надімною, били мене, звязали мені руки. Я говорив їм: „Не руки, а душу мусите ви вязати!"

Сповідь його скінчилася. Обтер собі піт і сказав спокійно:

— Пане, карайте мене строго. Засудіть мене на смерть. Я не можу жити в тюрмі разом із людьми. Ненавиджу мою душу й боюся її. Знищіть мене, зробіть мені кінець...

Слідчий суддя замовк, а потім додав тихцем:

— Він задушився кайданами в тюрмі. Треба мати залізну волю, щоби заподіяти собі таку страшну смерть. То здається тоді піддав я йому думку про самогубство. Він був звичайний собі мужик, а таки мав відвагу бути своїм власним суддею.

(З російського переклав **М. Тр-ий.** Вперше появилося в московській газеті „Современник").

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗА ДЕРЕВОМ ЛІСА НЕ БАЧИМО.

Як колись збирався в Филаделфії конгрес делегатів українських католицьких громад, то й з нашої парохії вислали тоді делегата на сей конгрес. Як делегат вернув, то він хотів розповісти людям, що там всі делегати громад спільно урадили, але наш парох тоді крикнув на людий, що епископ золотий чоловік, що його тільки даром учепилися, та щоби наші люди делегата не послухали.

Священик був тоді у нас ще свіжий, і з вигляду людям подобався, а як священик людям подобається, то люди наші не дивляться на саму справу, але готові все зробити, що такий священик їм скаже. Отже, як наш єгомосць сказав, що епископ добрий, то наші люди не дивилися, чому священик каже, що епископ добрий, але всі враз загули, що епископ добрий. Казав священик делегата не слухати, і наші люди делегата не слухали, і наші люди готові були делегата навіть камінєм побити, як погани св. Стефана. Делегатови коштів не звернули, і за його добру роботу йому навіть добрим словом не подякували.

Але з часом люди священика не злюбили. Кажуть, що він уже їм добре вівся в шкіру. І нині той самий нарід, що кілька місяців тому назад кричав, що ксьондз добрі, а преосвящений золотий, нині вже весь проти священика, і якби він важився сказати, що епископ добрий, то люди сказалиби, що епископ такий саміський, як ксьондз.

Нарід приходить до розуму, але се видай так як той Поляк, що по шкоді розуму набирається, і як злодії коня вкрали, він стайню замикає. Коли треба справи доглянути, тоді всякий, хто знає їх відповідно підійти, бере їх як рибку на вудочку, і вони очуняються, що вони на гачку тоді, як їх на беріг потягли та в кошик поклали. За своє право вони не вміли постояти, бо замість дивитися на справу широко, вони дивилися вузко. Вони не бачили ні України ні Польщі ні Риму, а тільки одну свою парохію та свого ксьондза, котрий їм тоді подобався. Як каже наша пословиця, виділи дерево, але за деревом ліса не доглянули.

Нині вони вже погнівалися на свого колись возлюбленого ксьондза, і вже готові булиби топити й ксьондза й його біскупа в ложці води. Дехто мігби сказати, що се добре. Та я таки спитаю, чи справді вже прийшла поправа в сій громаді? Чи справді люди прозріли? Що буде, як громада потрафить виперти сього священика? Прийде другий, і він знова може громаді подобатися, як заспіває гарно та вшкварить „горячу" проповідь. Як скаже, що епископ таки добрий, то люди скажуть, що епископ таки добрий, бож прецінь він змінив священика, взяв нелюбого, а дав нового кращого. І знов люди будуть поступати, як той Поляк, що так довго стайню держав отвореною, як довго нового коня не купив від Цигана, а як купив, то знова стайню лишив отвореною.

А може то такої казки не було? Може то лишень наші люди так поступають, як Поляки навіть у казці не поступають.

І я й делегат на филаделфійський конгрес ходимо нині по нашій громаді та питаємо: Коли то вже будемо замикати стайню, як у стайні ще є кінь? Коли ми навчимося бачити не тільки дерево, але й цілий ліс? Коли то будемо бачити не тільки нашого священика, але й цілий наш нарід? Не тільки нашу парохію, але й всю Україну, та Польщу й Рим? Коли?

Союзовець.

ЯК ЖИВЕТЬСЯ НАШИМ ЛЮДЯМ У БРАЗИЛІЇ.

Я дістав лист від свого брата, котрий живе в Бразилії. Лист подає про життє наших людий в тім краю, і я думаю, що й другим людям буде цікаво про се знати. Брат пише межи иньчим:

„Я тут зі своєю родиною потроху, Богу-дякувати, здоров. Пхаємо свою трудну господарку, так як на тій бразилійській господарці трудно й тяжко господарити. Треба силуватися й добре намучитися, як при тій колоді, яку пхаєшся під гору. Вже три роки, як я веду сю господарку, а ще вона мені не йде. То каліцтво, то посуха, то сарана, то дорожнеча, то якась друга дрань наробить біди.

„Богато тут є людий, що чорно бідує з Бразиліянів, бо наш чоловік усе ще скорше дасть собі раду та добуде кавалок хліба.

„Щастє, що тут нема твердої зими, а то всі нещасливці погинулиби від зимна й голоду. Та за те зле, що хліба не можна затримати з одного року на другий, бо хробаки зїдять зерно нераз ще в поли, а хробачок нищить збіже.

„Минувшого року тут був неврожай на збіжа. Були гради кілька разів. Кілька разів була посуха. В декотрих кольоніях вибухала слабість, і богато людий померло.

„Бразилійський уряд має товар за горожанина, що замешкав в Бразилії два роки. Хто голосує при виборах, той дістає папери яко виборець і горожанин. Висші уряди Бразилії добрі, та ті менчі то лайдацтво. Нема в них правди ні за макове зерно. За гроші можна кождого урядника купити.

„Не тішить мене теж, що нема школи. Далеко не можу посилати діти до школи, бо не можу оплачувати. Не маю чим. А близько, хоть є школа, то нема вчителя. Був тут професор, мав які дві гімназіяльні кляси, то вчив дітий через рік і мав 800 мілрейсів на рік від уряду, але нашому народови не вродив і вибрався від нас. По його відході лайдацький нарід не дбає за науку для своїх дітий. Урядової школи постаратися не вміють, хоть уряд радо школу завівби. Треба тільки подати імя професора, і вже школа є. Але наш нарід не спосібний до того. Я старався всіма силами о того самого професора, лагодив людий, тлумачив їм, але се нічого не помагало. Тільки я відповіди я мав, що ми без того хліба їмо, і наші діти будуть.

„Тут виходять дві українські газети. Одну видають ксьондзи Василіяни, а другу Український Союз. То вже два роки одна другу так тіпає, що не хочеться слухати. Василіяни хотіли мати всьо під своєю зверхністю, а люди не хочуть, не подаються Василіянам. Сим вони й розірвали нарід на два табори. Редактором Українського Союза є Петро Карманський, і нарід хилиться до него, бо він правду пише й за бідним народом обстає".

Григорій Левуш.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Витинки з газет надіслав: гр. Володимир Осідач, Дітройт, Мишиген.

К—юк. — Як заміняти метри на „фіти"? Множіть число метрів через 3 цілі 28 сотих. Отже: 2 метри се 6 стіп 56 сотих, 3 мит. — 9 ст. 84 соті; 4 мет. — 13 ст. 12 сот. 1 т. д.

П. Г., Б-н. — Власне недавно подано президії так званої ради національних менчостий рапорт, що жидівське населення на Україні виносить 1 міліон 750 тисяч. На Україні є 69 жидівських совєтів. Жиди на Україні займають перше місце щодо освіти, бо мають усего 349 неграмотних людий. — Щодо кольонізації, то жидівські кольонії на Україні мають 128,-000 десят. землі (десятина має коло 2 морги). Її обробляє коло 8,000 жидівських рільничих товариств. Кольонії дістали від уряду державну допомогу в сумі півтретя міліона золотих рублів, а понад се півпята міліона рублів зложило Жидівське Кольонізаційне Товариство (так зване „Озет"): — Сі дані подала недавно Жидівська Телеграфічна Агенція.

СПРОСТОВАННЄ ДОПИСИ.

Гр. В. Захарчук зі Скрентону, Па., пише:

„Прошу спротувати звіт жертводавців на Дім Інвалідів, який був поміщений в 165. числі Свободи. Там пропущено імя д. М. Назара, який зложив жертву 1 доляра."

Дентист: Може вам заморозити зуб?

Гість: Навіщо? Він мучив мене цілі три дни і три ночи, зате ще тепер милосердитися над ним?

ГАЛИЦЬКИЙ ПОВСТАНЕЦЬ ГРИЦЬКО РОС.

Воєнні і революційні часи завсіди давали змогу вибиватися на верхи одиницям енергічним, завзятим і підприємчивим. Такі часи розгортають широкі простори для діяльности людей, які, видвигнувшись з маси, стають понад нею і ведуть її за собою.

Поминаючи козацькі повстання і гайдамаччину, остання війна і революція на Придніпрянщині простелила широке поле перед того рода одиницями. Їм треба завдячити Махна, Зеленого і много инших отаманів і повстанчих ватажків, які вийшли прямо з народної маси, з її гущі, піднялись, так сказатиб, з її дна.

І колиб на Придніпрянщині національна свідомість була більшою, як була в тому часі, і народні маси булиб більше національно здисциплінованими, то певно, що ті отамани та повстанчі батьки булиб ділу національного визволення принесли великі користи, а так пішли вони на манівці.

Так та чи инакше, війна і революція на Наддніпрянській Україні розкрила неперебрані скарби у воєнному розумінню, які криються в самому народі, в тамошньому селянстві. І ми, якби не ставились до „політичних плятформ" селянських вождів на Наддніпрянщині, все таки на таких людей, як Зелений і Махно та инші, мусимо глядіти з подивом. Се українські селяни, се „великі люди", яких трагедія лежить не в них самих, а в тому проклятому російському режімі, що Україну століттями деморалізував і не дозволив її масам пізнати, хто вони і чиї вони діти.

В Галичині події 1918—19 рр. не видали ні Махнів ні Зелених. Хоч і тут були великі можливости для їх ділання. Боротьба з Ляхами поза фронтом, організація повстань у їх запіллю, представляли широке поле для попису таких типів, як Махно і Зелений, Тютюник і Ангел, але іх тут не знайдомся.

Які причини такого явища — вияснить історія. Що се „не лежить" в натурі Галичанина, який нібито, як дехто думає, тяжкий, повільний, без ініціятиви, доказує Хмельниччина. Тоді преці Галичина спалахнула, а галицькі Українці організували свої повстанчі загони і громили польську шляхту безпощадно.

І дивне, що в Галичині щойно пізніще, тоді, коли вона зовсім знайшлася в ляцьких руках, появилася постать, яка в дечому нагадувала повстанчих провідників на Наддніпрянській Україні, а тим був Грицько Рос.

Про Грицька Роса наше громадянство знає дуже мало, а як знає, то і то у відповідному освітленню ляцької преси, яка величала його бандитом, розбишакою і т. д. А поправді Грицько Рос, се незвичайно маркантна постать на тлі нашої боротьби з польською окупацією. Грицько Рос се людина, яка з малим гуртом такихже очайдухів як він сам, підняла нерівну боротьбу з ляцьким розбишакою і переводила її не оглядаючись на ніщо, не оглядаючись на байдужість і втрату віри свого громадянства в успіх збройної боротьби.

І хто сей Грицько Рос? Се не образований військо старшина, се не штабовець, що виступіював основи і правила війни в ріжних її видах, що воєнну техніку має в пальцях, ні, се підстаршина Української Галицької Армії, се звичайний собі селянин. Та сей селянин викресав в собі і в своїх товаришах, в тому гуртку очайдухів говових на все, сей огонь, який душу невинного голуба перетоплює на безпощадного месника своєї нації.

Діяльність Грицька Роса — се одна з гарніщих сторінок історії Західної України після окупації її ляцькими апашами. Рос зі своїми повстанцями як буря на ляцькі голови показується в одному місці, щоб знова зникнути і вирину̇ти там, де його не надіються.

В 1921 р. Росові хлопці карають Ляхів у Перемишлянщині, 1922 р. Рос зявляється на Покуттю з відділом сто люда, щоб знова небаром перекинутися в Бобреччину і Перемишлянщину. А всюди, де він появиться, щезають ляцькі постерунки, злітають ляцькі голови, а дорогу його відділу значить на небі крівава луна горіючих фільварків польських дідичів і осад польських кольоністів.

Щойно в 1923 р. зрадлива куля ляцького поліціянта перериває пасмо життя сього селянського ватажка Західної України.

Та поки історія діяльности Г. Роса буде списана ширше, нехай отсих кілька стрічок нашій суспільности і нашій молоді пригадує, що Західна Україна мусить підготовлятись до збройної боротьби з Ляхом і Західна Україна мусить видати ще не одного Роса.

Нова Хмельниччина в Галичині вже тепер не сміє потахнути як в 1648 р., а розгорітись таким полумям, якого не буде в силі ніхто згасити. З нашого селянства мусять вийти в Новій Хмельниччині гідні наслідники Крипських, Дюків, Петрашків, Височанів,*) і т. д.; мусять появитись нові Роси на загибіль Польщі, а на славу України. Нова Хмельниччина на Західній Україні мусить принести їй визволення з ляцького ярма.

*) Се імена селянських ватажків у Східній Галичині в 1648 р. Нашим читачам горячо поручаємо прочитати: д-ра С. Томашівського „Народні рухи в Галицькій Руси 1648" і сю саму працю в скороченню В. Будзиновського п. з. „Хмельниччина в Галичині". Обі книжки можна дісттаи в українських книгарнях у Львові.

Городецький.

ІЗ ЛЮДСЬКОЇ СТАТИСТИКИ.

Загально думають, що жінок є більше як мущин і неодна стара панна оправдує цим прикрим явищем свій стан. Але так є тільки в Европі, де на 1000 мущин припадає 1024 жінок. В інших частях землі є саме навпаки: в Азії припадає на 1000 мущин тільки 958 жінок, в Америці 973, в Африці 968, а в Австралії ледви 822. Як знаємо, англійський уряд, бажаючи запобігти цій недостачі жінок в самім платитиме кошти подорожі кождій жінці Англії, яка схоче виїхати до Австралії. Зате жінки живуть пересічно довше як мущини. 1910-го року припадало в Німеччині на 793,000 мущин, що мали понад 70 літ, 1,-040,000 жінок, а на кругло 5,000 мущин, що мали понад 90 літ, кругло до 9,000 жінок.

Коли люде женяться? З 10,-000 новопібраних у Німеччині мало 7 мущин і 142 жінки менше як 20 літ, 581 мущин і 1246 жінок мало 20 до 25 літ, 1221 мущин і 1537 жінок мало 25 до 30 літ, 1221 мущин і 653 жінок мало 30 до 40 літ, 574 мущин і 203 жінок було у віці 40 до 60 літ, 275 мущин і 51 жінок у віці 50 до 60 літ і 52 мущин і 5 жінок мало понад 60 літ. У мущини, як і жінки, головний чик женитьби є між 25 і 30 роком, що неодна дівчина повинна взяти собі добре до серця. Це саме виказує також статистика в Англії. У Франції число дівчат, що виходять замуж, є найбільше між 20 до 25 літ.

В якому місяці люде найбільше женяться? В Німеччині в маю, жовтні та листопаді, в Франції в жовтні, листопаді і вересні, на Мадярщині в листопаді і лютім, в Австрії в лютім, листопаді і маю.

Коли найменше женяться? В Німеччині, в серпні, в Франції в січні, в Мадярщині в червні, в Австрії в марті та грудні.

В котрому місяці приходить найбільше дітей на світ? Тут ріжниці не великі, бо в Німеччині, Франції, Італії, Румунії, Мадярщині, Австрії та Швайцарії цим щасливим місяцем, дарма, що він з 28 днями є найкоротшим, є місяць лютий. Тільки в Швеції є це вересень, який зрештою і в інших краях є дуже улюбленим місяцем, бо майже всюди виказує другу з черги найбільше число уродин. Найменше улюбленим є майже скрізь червень, а тільки в Румунії та Швайцарії грудень.

Яке заняття є найздоровше? Певно, що те, в якому чоловік доживає до найбільшого віку, а цим є стан священичий. Коли смертність цього стану означити 100, то одержимо такі цифри смертности: для огородників 108, хліборобів 114, рибалок 143, столярів 148, пекарів 172, ткачів 186, кравців 189, лікарів 202 (!), різників 211, шинкарів 274, жебраків 338.

Господиня побачила через вікно, що до неї йдуть гості, яких саме не бажала. Веліла наймичці сказати, що „пані нема вдома". Коли гості відійшли, питається:

— Щож, як ти відправила тих панів?

— Я сказала, що пані нема вдома, а вони питалися, де пані? Я сказала, що пані виїхали до Італії.

— То добре, — похвалила господиня служницю.

— Потім вони питалися, коли пані вернуться, то я сказала, що перед вечером певно ні.

ТАЙНА КІЧЕНЕРА.

Минулого року вийшла у Лондоні книжка під заголовком „Тайна Кіченера", й наробила чимало шуму в самій Англії й поза нею. Автор її Ф. Повер зібрав багато нових матеріялів про трагічну смерть англійського маршала Кіченера, які кидають зовсім нове світло на цю подію. Він мав знайти також гріб лорда в одному побережному селі на Оркнейських островах на півночі від Шотляндії і домагається від англійського уряду нових доходень, які малиби вияснити причину катастрофи пароплава „Гемшір", на якому Кіченер вибравсь був весною 1916 року в Росію.

Вже кілька тижнів перед відїздом маршала Берлін мав знати про цю поїздку від своїх тайних агентів з Лондону й Петербурга. В англійському міністерстві війни дістала ці відомости одна Німка, любка високого урядовця в тому міністерстві, а з Росії мав повідомити про це ніхто інший, тільки сам Распутін.

Німецькі підводні судна дістали зараз наказ на дорозі, якою мав їхати Кіченер, заложити підводні міни. Так само на самому пароплаві „Гемшір" мали бути тайні німецькі агенти. Ще перед його виїздом вибухла бомба, не наробивши багато шкоди. Двох підозрілих людей арештовано й таки зараз розстріляно.

Пекольну машину мав занести на пароплав тайно син одної вдови з помсти. У війні Англії з Бурами, Кіченер, тоді ще молоденький старшина, приказав розстріляти одного Бура на очах його дружини. Жінка убитого осталася з маленьким хлопчиком й рішила за всяку ціну помститися за це на Кіченерові. Ціле своє життя думала вона тільки про помсту. Свого сина виховала вона на месника, який мав відплатити життя її мужа й свого батька. Цей син невинно убитого Бура мав занести пекольну машину на пароплав „Гемшір", на якому збирався їхати лорд.

Кіченер вибрався був літом 1916 року в подорож до Росії. Його заміром було переорганізувати російську армію, яку тоді побили були центральні держави. Він хотів заїхати до північного порту Росії Архангельська, бо тільки цей порт був доступний союзникам. Вже другого дня по виїзді англійська преса принесла коротку звістку, що пароплав „Гемшір" натрапив на міну й затонув з цілою залогою на протязі кількох хвилин. На пароплаві був також лорд Кіченер. За кілька днів появилося знову в газетах коротенькі повідомлення, що в день катастрофи „Гемшір" була на морю така велика буря, що всі зусилля врятувати залогу були даремні.

В осени того самого року на березі Норвегії знайдено фляшкову почту. У моряків є такий звичай, що як вони бачать, що нема вже ніякого рятунку, пишуть перед своєю смертю останнє письмо, записаний папір кладуть в порожню пляшку, затикають її щільно й кидають у море. Таку пляшку знайдено в Норвегії й передано письмо англійському консулеві. Морський уряд оповістив зміст знайденого письма у пляшці аж по кількох роках.

Пятьох моряків з „Гемшір" рятувалося на дошках розбитого пароплаву. Вони написали коротко про причину катастрофи, а потім згинули страшною смертю з голоду серед безмежних просторів моря. З цеї записки виходить, що „Гемшір" затопило німецьке підводне судно. Наскок підводного судна був такий несподіваний, що мимо великої обережности команди „Гемшір" не було часу боронитися перед ворогом. Торпеда просто розірвала пароплав на дві половини й він затонув за одну мінуту. Лорд Кіченер не хотів покинути корабля перед моряками й потонув разом з ними.

Лорд Кіченер це одна з найбільш характерних постатей передвоєнної Англії. Він був одухотворенням британської завойовницької політики. Своїми вчинками він нагадував тих англійських морських авантурників, що нераз проти бажань англійського уряду, на свою власну руку загарбували заморські кольонії для британської імперії. Згадати хоч би Гордона, завойовника Судана й Чечіля Родеса, який на власну руку почав війну з Бурами.

Кіченер почав свою військову карієру з простого, бідненького четаря в заморській армії. Перед самою війною був він вже військовим губернатором Єгипту, де він показав себе розумним, рішучим управителем.

Та найбільше заслуг положив він у світовій війні. Ніхто інший, тільки він перевів у Англії закон про військову примусову службу. Хто знає, що в Англії від сотки літ не було примусової служби, як ставився до неї загал, той зрозуміє залізну волю й енергію, якої треба було, щоби побороти такий пересуд в консервативній Англії. Напеperед почав він з нечуваною пропаґандою й бив у загальну опінію так довго, аж поки всі Англійці не прийшли до переконання, що світова війна це простo — бути або не бути могутности британської імперії й не погодились добровільно завести примусову військову службу.

Лорд Кіченер належав до тих державних людей, які мають почуття дійсности. Тоді, як багато військових теоретиків пророкували, що війна скінчиться за пів року, він думав про це инакше. Як його раз запитав один посол, що він думає про кінець війни, то він дав йому славну відповідь:

„Я не знаю, коли скінчиться війна, та ми, Англійці, почнемо її аж за три роки".

І справді аж за три роки війни Англія, вже без Кіченера, змобілізувала була майже цілий світ проти центральних держав і вирішила світову війну на свою користь.

По переведенню загальної військової служби Кіченер почав організувати англійську армію. Цікаво й те, що він був проти бльокади Дарданелів, яка покінчилася повною невдачею Англії. По реорганізації італійського фронту він вибрався був в Росію з великими плянами організації розбитої армії північного союзника. Та не судилося йому перевести своїх замірів. Пароплав розірвала ворожа сила, він затонув, а з ним пішов на морське дно найбільше заслужений організатор своєї батьківщини.

Розпочате діло Кіченера докінчили його наслідники так, як він сам бажав, а з ним міліони громадян Англії. Постать Кіченера стала приміром для всіх тих, що бажають мати на громадській роботі повний успіх.

ПІСНЯ ТЕВА-ІНДІЯН.

О Земле, ти мати, о Небо, ти батьку!
Ми вашії діти,
З трудною спиною
Вам приносимо дари,
Милі вам.
Нехай тканина біле світло буде днем,
Нехай пряжа червоне світло вечером [буде,
Нехай береги спадуть дощем,
Нехай скрай неба все веселкою буде—
Ви тчете для нас одежу світла,
Щоб ми найлюбіще ходили,
Де птички щебечуть,
Щоб ми найлюбіще ходили,
Де трави зеленю бренять —
О Земле, ти мати, о Небо, ти батьку!

Переклав Я. В—ко.

ЗВІТ ГОЛ. КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗА

відбувшоїся в днях від 5—9. липня 1927 року.

—o—

ЗВІТ З КОНТРОЛІ ГОЛ. РЕКОРД. СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА.

РУХ ЧЛЕНІВ У. Н. С. ВІД 30. ГРУДНЯ 1926 ДО 30. ЧЕРВНЯ 1927 Р.

(Старі і нові роди обезпечення).

З початком січня 1927 р. в У. Н. С. було повнолітних членів 19.332
Від 1-го січня до 30-го червня 1927 р.:
принято нових членів 916
принято наново 344
принято з переступними листами 203
принято з инших кляс обезпечення 69

Разом 20.864

Від 1. січня до 30. червня 1927 р.:
суспендовано 741
відійшли з переступними листами 202
відійшли до инших кляс обезпечення 69
померло 93

Разом 1.105
Остало з днем 30-го червня 1927 року 19.759

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

Для 1. січня 1927 р. в Молод. Департаменті було дітий 11.714
Від 1. січня до 30. червня 1927 р.:
принято нових 779
принято наново 183
принято з переступними листами 119

Разом 12.795

Від 1. січня до 30-. червня 1927 р.:
суспендовано 401
відійшли з переступними листами 122
відійшли до повнолітних членів 75
померло 15

Разом 613
Остало з днем 30-го червня 1927 року 12.182

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ:

Для 1-го січня 1927 р. було повнолітних і дітий членів в У. Н. С. 31.046
Від 1. січня до 30. червня 1927 р.:
прибуло повнолітних членів 427
прибуло дітий членів 468

З днем 30-го червня 1927 р. було всіх обезпечених в У. Н. Союзі 31.941

ЗВІТ КОНТРОЛІ ГОЛ. ФІН. СЕКРЕТАРЯ ВІД 1. СІЧНЯ ДО 30. ЧЕРВНЯ 1927 Р.

П Р И Х О Д И:

	Вкладки від членів	Проц. від морґечів	Проц. від бондів	Проц. із банків	Сирітські части	Відзнаки книги і ин.	Сплата морґечів	Сплата бондів	Сплата позички	Календар	Рент	Разом
Січень	30.392.95	5.601.60	720.00	2.321.05	550.00	210.33	2.605.00			79.20		42.480.13
Лютий	30.276.66	4.227.72	1.070.00		650.00	156.87	585.00					36.966.26
Март	30.653.38	3.436.98	1.145.00		1.000.00	284.20	1.735.00					38.254.56
Квітень	31.134.53	4.856.98	2.210.29		1.700.00	318.54	900.00					41.120.34
Май	31.160.05	1.630.18	2.027.32		1.500.00	236.49	742.50					37.296.54
Червень	31.285.14	4.100.95	774.88		1.100.00	237.85	55.135.00					92.633.82
	184.902.71	23.854.41	7.947.49	2.321.05	6.500.00	1.444.28	61.702.50			79.20		288.751.64

Р О З Х О Д И:

	Фонд посмертний	Фонд адміністр.	Фонд запомоговий	Фонд конвенц.	Фонд сирітський	Морґечі	Бонди	Фонд народний	Реальність	Календар	Рент	Разом
Січень	6.850.00	5.072.66	725.00		772.46	57.000.00						70.420.12
Лютий	14.000.00	5.221.98	1.729.00	1.594.92	1.205.55							23.751.45
Март	10.198.37	4.636.57	1.075.00		901.90				500.00			17.311.84
Квітень	12.180.76	5.004.89	1.150.00		1.524.22							19.859.87
Май	11.192.09	5.674.95	10.750.00		477.25				10.869.36			38.963.65
Червень	19.554.00	4.852.68	800.00		654.94	14.500.00		800.00				41.161.62
	73.975.22	30.463.73	16.229.00	1.594.92	5.536.32	71.500.00		800.00	11.369.36			211.468.55

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем грудня 1926 р. остала $391.822.49
Прихід за 6 місяців 288.751.64

Разом $680.574.11
Розхід за 6 місяців 211.468.55

Готівка з кінцем червня 1927 р. остає $469.105.56

ЛЬОКАЦІЯ ГОТІВКИ В БАНКАХ.

Фонд посмертний

Provident Inst. for Saving, Jersey City, N. J. .... $ 676.79
Elizabethport Banking Co., Elizabeth, N. J. 22.465.59
Germania Mutual Saving Ass'n, Elizabeth, N. J. 24.478.18
Linden Nat'l Bank, Linden, N. J. 21.103.12
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J. 1.790.59
National State Bank, Elizabeth, N. J. 2.722.91
Peoples National Bank, Elizabeth, N. J. 2.625.25
Trust Co. of New Jersey, Jersey City, N. J. 16.000.00
Linden National Bank, check account 241.117.31

$332.979.74

Фонд резервовий.

Dime Trust Co., Shamokin, Pa. .... $ 3.478.81
Union Trust Co. of New Jersey 11.480.77
Linden National Bank, Linden, N. J. 12.962.22
National State Bank, Elizabeth, N. J. 30.985.90

$58.907.70

Фонд запомоговий.

First National Bank, Jersey City, N. J. $11.716.30
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J., check acc't 3.007.08

$14.723.38

Фонд сирітський.

Market Street, Shamokin, Pa. $3.005.38
Peoples Trust Co., Shamokin, Pa. 5.759.17
Union County Trust Co. of New Jersey, check acc't 15.999.20

$24.763.75

Фонд конвенційний.

Linden National Bank, Linden, N. J. $17.312.64
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J. 14.19

$17.326.83

Фонд адміністраційний.

Union County Trust Co., Elizabeth, N. J. $13.573.65

Фонд народний.

Union County Trust Co., Elizabeth, N. J. $6.830.51

ІНВЕСТИЦІЯ ГОТІВКИ В МОРҐЕЧАХ

Здием 31-го грудня 1926 остало на морґечах $785.672.50
За час 6 місяців інвестовано в морґечах 71.500.00

Разом $857.172.50
За час 6 місяців сплачено морґечів на суму 61.702.50

З днем 30-го червня 1927 р. остає морґечів на суму $795.470.00

БОНДИ.

З днем 31-го грудня 1926 р. остало на бондах $362.001.23
За час 6 місяців не було зміни в бондах.

З днем 30-го червня 1927 р. остало на бондах $362.001.23

ЛЬОКАЦІЯ ФОНДІВ.

Фонд посмертний.
Готівка $332,979.74
Морґечі 531,950.00
Бонди 267,558.73
Разом $1,132,488.47

Фонд запомоговий
Готівка $14.723.38
Морґечі 33,400.00
Разом $48,122.38

Фонд резервовий.
Готівка .... $ 58,907.70
Морґечі 136,620.00
Бонди 45,231.00
Реальність 19,500.00
Разом $260,258.70

Фонд адміністраційний.
Готівка $13,573.65
Друкарня 10,000.00
Реальність 11,369.36
Разом $34,943.01

Фонд Сирітський.
Готівка $24,763.75
Морґечі 93,500.00
Бонди 49,211.50
Разом $167,475.25

Фонд конвенційний.
Готівка $17,326.83

Фонд народний.
Готівка $6,830.51

БІЛЯНС.

Стан чинний.
Готівка $469,105.56
Морґечі 795,470.00
Бонди 362,001.23
Реальність 30,869.36
Друкарня 10,000.00
Разом $1,667,446.15

Стан довжний.
Фонд посмертний $1,132,488.47
„ резервовий 260,258.70
„ запомоговий 48,123.38
„ адміністраційний 34,943.01
„ народний 6,830.51
„ конвенційний 17,326.83
„ сиртський 167,475.25
Разом $1,667,446.15

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

	ПРИХОДИ:	РОЗХОДИ:
Січень	$3.793.04	$ 443.14
Лютий	3.304.22	643.98
Март	2.991.25	694.23
Квітень	3.021.96	1.265.98
Май	2.807.75	1.287.90
Червень	2.894.20	594.12
Разом	$18.812.42	$4.929.35

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем грудня 1926 р. остала $44.064.34
Прихід за час 6 місяців, від 1. січня до 30. червня 1927 .... 18.812.42

Разом $62.876.76
Розхід за час від 1. січня до 30. червня 1927 р. 4.929.35

З днем 30. червня 1927 р. остає готівка $57.947.41

ГОТІВКА ЗНАХОДИТЬСЯ:

Фонд посмертний

Elizabeth Trust Co., Elizabeth, N. J. $10.404.00
Peoples National Bank, Elizabeth, N. J. 803.62
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J., check acc't 20.631.85

$31.839.47

Фонд адміністраційний.

Mutual Saving Fund Harmonia, Elizabeth, N. J. $21.687.47
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J. 4.420.47

$26.107.94

СТАРА РЕЗЕРВА МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА.

З днем 31. грудня 1926 р. стара резерва остала $15.485.23
Процент за шість місяців 301.98

З днем 30. червня 1927 стара резерва остає $15.787.21

Готівка знаходиться:

N. J. Title Guarantee & Trust Co., Jersey City, N. J. (час. деп.) $15.401.80
N. J. Title Guarantee & Trust Co., Jersey City, N J. (чек. конто) 385.41

$15.787.21

ІНВЕСТИЦІЯ ГОТІВКИ В МОРҐЕЧАХ

З днем 31-го грудня 1926 р. остало на морґечах $46.600.00
За час 6 місяців не було жадної зміни в морґечах.

З днем 30-го червня 1927 р. остає на морґечах $46.600.00

БІЛЯНС.

Стан Чинний.
Готівка $57,947.41
Морґечі 46,600.00
Разом $104,547.41

Стан довжний.
Фонд посмертний $78,439.47
„ адміністраційний 26,107.94
Разом $104,547.41

Стара резерва 15.787.21

Загальний маеток Молод. Департаменту $120.334.62

ЗВІТ ДРУКАРНІ СВОБОДИ.

	ПРИХОДИ:	РОЗХОДИ:
Січень	$6.404.96	$4.547.31
Лютий	5.545.60	6.231.61
Март	6.162.78	4.670.68
Квітень	5.546.00	8.593.73
Май	7.103.85	6.147.51
Червень	6.013.51	4.273.67
Разом	$36.776.70	$34.464.51

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем грудня 1926 р. остала .... $ 9.718.28
Прихід за час 6 місяців 36.776.70

Разом $46.494.98
Розхід за час 6 місяців 34.464.51

З кінцем червня 1927 р. готівка остає $12.030.47

Готівка знаходиться:

в N. J. Title Guarantee & Trust Co., Jersey City, N. J. $11.564.97
в підручній касі 465.50
Депазит в Газовій Компанії 100.00

З кінцем червня 1927 р. остає $12.130.47

Загальний маеток У. Н. Союза $1,667.446.15
Маеток Молодечого Департаменту 120.334.62

Разом $1,787.780.77

Не включаючи вартости Свободи.

Загальний маеток Укр. Народ. Союза з кінцем грудня 1926 р. 1,675.145.77

Чистий приріст за 6 місяців 1927 р. $112.635.00

(Дальше буде)

ЖАРТИ.

Маленькі рибки.

Богач запросив бідного чоловіка до себе на обід. Подали рибу, а богач вибрав бідакові самі найдрібніші рибки. Бідак довбає й довбає між тими рибками вилками, але ніщо не може набрати на вилки, тому щось бурмотить під носом. Богач глядів на нього хвилину, а потім спитав:

— Чому не їсьте? Що робите з рибами властиво?

— Не гнівайтеся, — відповів бідак, — я говорю з ними.

— Щож ви таке говорите?

— Я мав брата, а він утопився і ми не могли виловити його з води. Тому тепер питаюсь риб, чи не могли би мені сказатти дещо про мого брата?

— А щож риби відповіли?

— Відповіли, що вони ще за малі, а тоді як мій брат утопився, їх ще взагалі не було на світі. Я радше повинен би розвідатися про мого брата у більших риб.

Засоромлений богач подав бідакови великі риби, які той зїв з добрим апетитом.

—o—

Оправдание.

Фердинанд II. (король обох Сицилій 1910—1859) причалив у пристані Ґаєті. Здивувало його, що не чув, як звичайно, належних йому гарматніх стрілів. Тому зажадав вияснення від коменданта твердині.

— Ваша королівська величність дарує — оправдувався комендант — годі було віддати привитальні вистріли з тисячу ріжних причин. Передовсім не було пороху...

— Звільняю вас — перебив король — від вичислювання девятьсот девятьдесять девять инших причин.

—o—

Витрівалість.

— Що чувати?

— Нічого доброго, я оженився з твоєю колишньою жінкою.

— Як жеж вже довго жиєш із нею?

— Шестий тиждень.

— Ґратулюю!

— За що?

— За витрівалість.

ВІДОЗВА

—o—

Перш усього кілька статистичних дат: У Східній Галичині є смертність дітий на 10% більша ніж у західній. На 100 мерців у Сх. Галичині припадає більше ніж подовина, а саме 57.35% на дітий від 1—15 року життя.

Більше ніж 80% дітий виявляють прояви зараження на чахотку.

Оці страшні, статистикою стверджені дані, спроможні викликати жах усякого, в кого не завмерло хочаб і найслабше почування любови до свойого народу, хто бодай на хвилину захоче відорвати думку від метушні будня та заглянути в темну майбутність наших грядучих поколінь.

Громадяне! Ми не смієме байдуже віднестися до клича: **Ратуймо наші діти!** Не смієме забути, що кожна спроба помочі, це продовження нашого власного фізичного життя, що байдужість це власновільне прискорювання нашої загибелі.

Дайте поміч організовану, негайну, доцільну!

Спроби доразові, хочби й значні, коли вони одиничні, не доведуть до цілі.

Конечна поміч збірна!

Аби кличеви: **„Ратуйло діти!"** піти на стрічу у найбільш доцільному збірному зусиллю, товариство „Українська Захоронка в Дрогобичі" приступає до закупна **діточої санаторії** враз з кілька морговим городом у прекрасній гірській околиці **в Підбужі, пов. Дрогобич.** У тій то „діточій оселі" задумує Виділ дати захист і відпочинок і лічення для біля сотні наших дітий з ріжних околиць і повітів.

Громадяне! Це велике діло можливе до здійснення лише тоді, коли воно стане збірним ділом усіх. **Тому нехай ця „діточа оселя" стане власністю кождого!**

Нехай не буде ні одного Українця, який не купив би хочаб одного квадратового метра цієї оселі!

Бажання великої помочі нашим дітям може здійснити кождий з Вас через закупно одного метра квадратового оселі!

Для збереження імен Добродіїв-власників квадратових метрів діточої оселі, будуть вони вписані в „Золоту Книгу" Товариства.

Тому: **Купуйте метри квадратової діточої оселі на вічну Вашу власність і віддайте їх на вічну власність українським дітям.**

„Дайте жити дітям! Дитина це не цегла, котрою будуємо, але жива клітина, що сама будує організм. Це синонім слова: „монарх, у котрого не дрімає будучність, від котрого зависить буття народів і цілого людства"! (Еллен Кей).

1 метер квадратовий — 4 золотих!

У Дрогобичі, дня 1. червня 1927 р.

За Виділ Товариства „Українська Захоронка" в Дрогобичі:

Горницький Александер, голова.

о. Венгринович Степан, секретар.

Чубатий Володимир, лік. ветер., скарбник.

Виділові:

Врублєвска Анастазія, Добрянська Теодора, Доскоч Іван, о. Заячківський Иосиф, Ч. С. В. В., Др. Ільницький Володимир, Кічоровська Емілія, Коцюбова Валентина, Подолякова Ірена, Поповичева Антонія, Сасик Степан, Чапельська Ольга, Ясеницька Ольга.

Гроші слати на адресу:

Народний Дім, Дрогобич, ул. Стрийська, для „Укр. Захоронки".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ